

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στους εργαζομένους στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων»

COM(2013) 236 final — 2013/0124 (COD)

(2013/C 341/13)

Εισηγητής: ο κ. **Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS**

Συνεισηγήτρια: η κ. **Vladimíra DRBALOVÁ**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στις 21 Μαΐου 2013, και το Συμβούλιο, στις 13 Μαΐου 2013, αποφάσισαν, σύμφωνα με τα άρθρα 46 και 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να ζητήσουν τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την

Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα που διευκολύνουν την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στους εργαζομένους στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων

COM(2013) 236 final — 2013/0124 (COD).

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Σεπτεμβρίου 2013.

Κατά την 492η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Σεπτεμβρίου 2013 (συνεδρίαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2013), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 133 ψήφους υπέρ και 2 αποχές.

1. Συμπεράσματα και προτάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει πως, από τις τέσσερις ελευθερίες που αναφέρονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων είναι εκείνη που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει τα μεγαλύτερα πρακτικά εμπόδια.

1.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί πως η άσκηση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, χωρίς φραγμούς ή διακρίσεις, θα συμβάλει στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και την ποιότητα της απασχόλησης των εργαζομένων, αποτελώντας πυλώνα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

1.3 Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στην ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί πολιτική προτεραιότητα για την ΕΕ. Η ΕΟΚΕ εκτιμά πως η οδηγία θα συμβάλει στη δίκαιη και ισορροπημένη κινητικότητα.

1.4 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση οδηγίας της Επιτροπής, η οποία θα διευκολύνει την ίση και μη διακριτική λόγω εθνικότητας μεταχείριση των Ευρωπαίων εργαζομένων που ασκούν το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας. Ωστόσο, παραμένουν άλλοι φραγμοί που δυσχεραίνουν την κινητικότητα, όπως έχει επισημάνει η ΕΟΚΕ σε άλλες γνωμοδοτήσεις.

1.5 Για να μειωθούν περαιτέρω τα υφιστάμενα εμπόδια στην κινητικότητα, θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα, τα οποία να αποσκοπούν στην παροχή στους διακινούμενους εργαζομένους εύκολα κατανοητών πληροφοριών σχετικά με την εργατική και την κοινωνική νομοθεσία, στην εθνική τους γλώσσα. Επιπλέον, θα

πρέπει να θεσπιστεί για τους εργαζομένους αυτοτελές δικαίωμα σε παροχή συμβουλών. Οι αντίστοιχοι συμβουλευτικοί φορείς θα πρέπει να συνεργάζονται στενά με τους κοινωνικούς εταίρους και με το δίκτυο EURES και να εξασφαλίζουν ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι ενημερώνονται ήδη στις χώρες καταγωγής τους σχετικά με τις κοινωνικές και τις νομικές συνθήκες που υπάρχουν στις χώρες προορισμού.

1.6 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τους στόχους που επιδιώκει η Επιτροπή μέσω της οδηγίας, όπως: η προστασία των δικαιωμάτων που απορρέουν από την αρχή της ίσης μεταχείρισης των εργαζομένων και των οικογενειών τους όσον αφορά την απασχόληση και άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων, μέσω διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών· η δράση των ενώσεων, των οργανώσεων και άλλων νομικών προσώπων· η θέσπιση δομών υποστήριξης και εποπτείας σε εθνικό επίπεδο· ο κοινωνικός διάλογος· και η βελτίωση της ενημέρωσης των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η μεταφορά στις εθνικές νομοθεσίες θα διεξαχθεί με σεβασμό στις εθνικές νομικές διαδικασίες και πρακτικές.

1.7 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη θέσπιση υπηρεσιών ενημέρωσης και παροχής συμβουλών σχετικά με την άσκηση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία και την κινητικότητα, για τη στήριξη των εργαζομένων. Θεωρεί επίσης απαραίτητη την επαρκή ενημέρωση των εργοδοτών.

1.8 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τροποποίηση και τη διεύρυνση του ρόλου του EURES για τη διευκόλυνση της κινητικότητας και τη βελτίωση της αντιστοιχίας μεταξύ των προσόντων και των αναγκών της αγοράς εργασίας.

2. Η πρόταση οδηγίας

2.1 Η έκθεση του κ. Monti τον Μάιο του 2010 («Μια νέα στρατηγική για την ενιαία αγορά») υπογραμμίζει το γεγονός ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί επιτυχία από νομική άποψη, αλλά είναι η λιγότερο αξιοποιημένη από τις τέσσερις ελευθερίες της ενιαίας αγοράς. Η απόσταση μεταξύ θεωρίας και πράξης αντανakλάται επίσης στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την περίοδο 2010-2014 που παρουσίασε ο Πρόεδρος της Επιτροπής, κ. Barroso.

2.2 Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας με στόχο τη βελτίωση της εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας και τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στους εργαζομένους ως προς την ελεύθερη κυκλοφορία. Η Συνθήκη και η ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία δίνουν σε κάθε Ευρωπαίο πολίτη το δικαίωμα ελεύθερης μετακίνησης σε άλλο κράτος μέλος για λόγους εργασίας ή διαμονής, ενώ τον προστατεύουν από τη διακριτική μεταχείριση λόγω εθνικότητας στην εργασία και του εγγυώνται ίση μεταχείριση.

2.3 Τα τελευταία χρόνια τέθηκαν σε ισχύ τρία σχέδια δράσης ⁽¹⁾ για την κινητικότητα των εργαζομένων, το 1997, το 2002 και το 2007. Ωστόσο, οι Ευρωπαίοι εργαζόμενοι που ασκούν το δικαίωμα στην κυκλοφορία εντός της ΕΕ αποτελούν μόλις το 3 %. Η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή των Περιφερειών, η ΕΟΚΕ και οι κοινωνικοί εταίροι έχουν επισημάνει τους φραγμούς που δυσχεραίνουν την πρακτική άσκηση του δικαιώματος αυτού, ήτοι:

- Η μη συμμόρφωση των εθνικών αρχών με το δίκαιο της ΕΕ (ασυμβίβαστο εθνικής νομοθεσίας ή εσφαλμένη εφαρμογή) και οι επιπτώσεις της στους διακινούμενους εργαζομένους της ΕΕ.
- Η μη συμμόρφωση των εργοδοτών και των νομικών συμβούλων με το δίκαιο της ΕΕ.
- Οι διακινούμενοι εργαζόμενοι της ΕΕ που δεν έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες ή τα μέσα για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

2.4 Λόγω αυτών των προβλημάτων, σε πολλές περιπτώσεις η διακριτική μεταχείριση λόγω εθνικότητας συνεχίζει να αποτελεί σοβαρότατο φραγμό για τους διακινούμενους εργαζομένους στην ΕΕ.

2.5 Η Επιτροπή υλοποίησε ευρύ πρόγραμμα διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους, την κοινωνία πολιτών και τους ειδικούς οργανισμούς και κατέληξε στο συμπέρασμα πως για τη διευκόλυνση της άσκησης του δικαιώματος των εργαζομένων στην ελεύθερη κυκλοφορία, καταλληλότερο νομικό μέσο είναι η οδηγία, προκειμένου να ασκούνται κατά τρόπο ομοιόμορφο τα δικαιώματα που απορρέουν από το άρθρο 45 της Συνθήκης (ΣΛΕΕ) και από τα άρθρα 1 έως και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011.

2.6 Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας αφορά τις πτυχές της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 492/2011, ο οποίος εγγυάται την ίση και μη διακριτική μεταχείριση όσον αφορά:

- την πρόσβαση στην απασχόληση·

— τους όρους απασχόλησης και εργασίας, ιδίως ως προς τις αποδοχές και την απόλυση·

— την πρόσβαση στις κοινωνικές παροχές και τα φορολογικά πλεονεκτήματα·

— τη συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις·

— την πρόσβαση στην κατάρτιση·

— την πρόσβαση στη στέγαση·

— την πρόσβαση στην εκπαίδευση για τα τέκνα των εργαζομένων.

2.7 Η οδηγία θα υποχρεώσει τα κράτη μέλη:

— να δημιουργήσουν φορείς επαφής σε εθνικό επίπεδο, οι οποίοι θα ενημερώνουν, θα συνεπικουρούν και θα κατευθύνουν τους διακινούμενους εργαζομένους όσον αφορά τα δικαιώματα που εγγυάται η ενωσιακή νομοθεσία, μεταξύ των οποίων η μη διακριτική μεταχείριση και η ελεύθερη κυκλοφορία·

— να μεριμνήσουν ώστε να είναι διαθέσιμες σε εθνικό επίπεδο διοικητικές και/ή δικαστικές διαδικασίες προσφυγής·

— να διασφαλίσουν ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι ΜΚΟ ή άλλα νομικά πρόσωπα μπορούν να κινούν διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες, σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, για λογαριασμό ή προς υποστήριξη των διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ και των μελών της οικογένειάς τους, με τη συναίνεσή τους, σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από το άρθρο 45 της ΣΛΕΕ ή από τα άρθρα 1-10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011·

— να ενημερώνουν καλύτερα τους διακινούμενους εργαζομένους της ΕΕ και τους εργοδότες σχετικά με την ενωσιακή νομοθεσία για την ελεύθερη κυκλοφορία.

3. Γενικές παρατηρήσεις: Οι Ευρωπαίοι πολίτες και η ελεύθερη κυκλοφορία

3.1 Η ΕΕ πρέπει να κινητοποιήσει όλες τις δυνάμεις της αγοράς εργασίας για να τονώσει την ανάπτυξη και την απασχόληση, να αναπτύξει πλήρως το δυναμικό της ενιαίας αγοράς και να δημιουργήσει μια δυναμική ευρωπαϊκή αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς και με καλύτερες μακροπρόθεσμες προοπτικές απασχόλησης. Προς τούτο είναι αναγκαία η άρση των φραγμών στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και η κατοχύρωση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των εργαζομένων και των επιχειρήσεων.

3.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι, κατά το «Ευρωπαϊκό έτος των πολιτών», η Επιτροπή υιοθέτησε την παρούσα πρόταση οδηγίας για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των Ευρωπαίων εργαζομένων. Η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων αποτελεί μία από τις τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες (ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, κεφαλαίων και υπηρεσιών) στις οποίες βασίζεται η ενιαία αγορά και κατοχυρώνεται από τη Συνθήκη, η οποία εγγυάται στους πολίτες της ΕΕ που μετακινούνται για λόγους εργασίας σε άλλο κράτος μέλος το δικαίωμα μη διακριτικής μεταχείρισης για λόγους εθνικότητας.

⁽¹⁾ COM(1997) 586 final, COM(2002) 72 final, COM(2007) 773 final.

3.3 Η ΕΟΚΕ κατήρτισε το 2011 διερευνητική γνωμοδότηση ⁽²⁾ κατόπιν αιτήματος της βελγικής Προεδρίας, στην οποία ανέλυε τον ρόλο της μετανάστευσης στην ΕΕ από δημογραφική σκοπιά. Το συμπέρασμα της ΕΟΚΕ ήταν πως, λόγω της δυσμενούς δημογραφικής κατάστασης και των ανισοτήτων στις αγορές εργασίας, η ΕΕ πρέπει να βελτιώσει την εσωτερική κινητικότητα των Ευρωπαίων εργαζομένων και να διευκολύνει τη μετανάστευση από τρίτες χώρες.

3.4 Η τσεχική Προεδρία του 2009 είχε επίσης ζητήσει την κατάρτιση διερευνητικής γνωμοδότησης ⁽³⁾, όπου εντοπίζονταν οι φραγμοί στην κινητικότητα εντός της εσωτερικής αγοράς. Η ΕΟΚΕ φρονεί πως, παρά τη Συνθήκη και την ενωσιακή νομοθεσία, οι πολίτες της Ένωσης που επιθυμούν να μετακινηθούν ή που μετακινούνται για λόγους εργασίας σε άλλο κράτος μέλος συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν πολυάριθμα προβλήματα, τα οποία δυσχεραίνουν σημαντικά την άσκηση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία. Στη γνωμοδότηση αναφερόταν, μεταξύ άλλων, πως «η κινητικότητα στην Ευρώπη πρέπει να παραμείνει πολιτική προτεραιότητα για την ΕΕ» και πως οι διατάξεις πρέπει να συμβάλουν στη δημιουργία μιας νέας έννοιας δικαίου και ισορροπημένης κινητικότητας, με αποφυγή του κοινωνικού ντάμπινγκ και της παράνομης εργασίας.

3.5 Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής θα διευκολύνει την ίση και μη διακριτική για λόγους εθνικότητας μεταχείριση των Ευρωπαίων εργαζομένων που ασκούν το δικαίωμα στην ελεύθερη κυκλοφορία. Ωστόσο, παραμένουν άλλοι φραγμοί που δυσχεραίνουν ή εμποδίζουν την κινητικότητα των εργαζομένων και τους οποίους η ΕΟΚΕ έχει επισημάνει σε διάφορες γνωμοδοτήσεις ⁽⁴⁾ και έχει προτείνει λύσεις. Πρόκειται, για παράδειγμα:

- για τις μεταβατικές περιόδους που, είτε ανά τομέα είτε εν γένει, περιορίζουν προσωρινά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που είναι Ευρωπαίοι πολίτες·
- για τις εργασιακές νομοθεσίες των κρατών μελών που παρεμβάλλουν νομικούς και διοικητικούς φραγμούς· οι συλλογικές συμβάσεις θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων·
- για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μεθοριακοί εργαζόμενοι κατά την άσκηση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία στα πεδία της φορολογίας και της κοινωνικής ασφάλισης·
- για την ανεπαρκή γνώση της γλώσσας·
- για τον ελλιπή συντονισμό των δημοσίων συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης και για τα προβλήματα μεταφοράς και αναγνώρισης των συμπληρωματικών συντάξεων·
- για τα σοβαρά προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν όσον αφορά την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και των πανεπιστημιακών πτυχίων·
- για τις δυσκολίες πρόσβασης στην επαγγελματική επιμόρφωση·
- για την έλλειψη ενημέρωσης και συμβουλών σχετικά με την ενωσιακή νομοθεσία και τις διαδικασίες ελεύθερης κυκλοφορίας

των εργαζομένων που παρέχονται σε εθνικό επίπεδο στους εργαζομένους, τις επιχειρήσεις, τους κοινωνικούς εταίρους και τις ΜΚΟ, καθώς και στα δικαστήρια και τους λοιπούς νομικούς φορείς·

- για την έλλειψη παροχής πληροφοριών και συμβουλών στους εργαζομένους ήδη στη χώρα καταγωγής τους, σχετικά με θέματα που αφορούν την εργατική και την κοινωνική νομοθεσία και τα σημεία επαφής στη χώρα προορισμού·
- για την έλλειψη ευκαιριών και το κόστος της στέγασης, καθώς και για την έλλειψη κοινωνικών κατοικιών·
- για τη διακριτική μεταχείριση στη φορολογία, τις εισφορές και τις κοινωνικές παροχές·
- για τα προβλήματα πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας·
- για τους φραγμούς στην εκπαίδευση των τέκνων.

3.6 Η ΕΟΚΕ έχει καταρτίσει επίσης γνωμοδοτήσεις ⁽⁵⁾ για τη νομοθεσία κατά της διακριτικής μεταχείρισης για διάφορους λόγους. Η ΕΟΚΕ θεωρεί πως τόσο ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 492/2011 όσο και οι οδηγίες 43/2000 και 78/2000 κατά των διακρίσεων πρέπει να τηρούνται και να χρησιμοποιούνται για την εξάλειψη των –διοικητικών όσο και νομικών– διακρίσεων στις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές, καθώς και στις συλλογικές συμβάσεις, για τη διευκόλυνση της εργασιακής κινητικότητας στην ΕΕ.

3.7 Η κινητικότητα θεωρείται θετική τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους εργαζομένους, εφόσον λειτουργεί κατά τρόπο κατάλληλο, οικειοθελή και δίκαιο. Αυτό έχει αποδείξει η Συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων (BUSINESSEUROPE) και η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων. Οι επιχειρήσεις διαθέτουν περισσότερες ευκαιρίες πρόσληψης και οι εργαζόμενοι ευρύτερο φάσμα ευκαιριών απασχόλησης.

3.8 Η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, στην οποία αναφέρεται η παρούσα πρόταση οδηγίας, πρέπει να διακρίνεται από την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών από τις επιχειρήσεις. Όσον αφορά την τελευταία πρόταση οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών, η ΕΟΚΕ έχει υιοθετήσει πρόσφατα σχετική γνωμοδότηση ⁽⁶⁾.

3.9 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις νέες προσπάθειες για τη βελτίωση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ και τα μέτρα για τη διευκόλυνση της κινητικότητας και την εξάλειψη των υφιστάμενων φραγμών. Η πρόταση οδηγίας θα υποχρεώσει τα κράτη μέλη να προσαρμόσουν τη νομοθεσία και τους θεσμούς τους, πράγμα το οποίο υποστηρίζει η ΕΟΚΕ, εκφράζοντας ωστόσο την επιθυμία να μην δημιουργηθούν περιττές γραφειοκρατικές διατυπώσεις που θα επιβαρύνουν τις επιχειρήσεις.

3.10 Οι εθνικές αρχές και οι οργανισμοί υποστήριξης και εποπτείας θα μεριμνούν ιδιαίτερα για την προστασία της ίσης μεταχείρισης των μεταναστών εργαζομένων της ΕΕ με αναπηρία.

⁽²⁾ ΕΕ C 48, 15.2.2011, σ. 6–13

⁽³⁾ ΕΕ C 228, 22.9.2009, σ. 14–23

⁽⁴⁾ ΕΕ C 68, 6.3.2012, σ. 11–14, ΕΕ C 191, 29.6.2012, σ. 103–107

⁽⁵⁾ ΕΕ C 204, 18.7.2000, σ. 82–90, ΕΕ C 155, 29.5.2001, σ. 65–71, ΕΕ C 77, 31.3.2009, σ. 102–108.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 351, 15.11.2012, σ. 61–64.

4. Ειδικές παρατηρήσεις και συστάσεις

4.1 Παρότι το άρθρο 45 της Συνθήκης και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 492/2011 εγγυώνται την ίση μεταχείριση των μεταναστών της ΕΕ στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας εφόσον εφαρμόζονται σωστά στα κράτη μέλη, η πρακτική τους εφαρμογή εξακολουθεί να παρουσιάζει πολλά προβλήματα. Γι' αυτόν τον λόγο, η ΕΟΚΕ θεωρεί πως η πρόταση οδηγίας αποτελεί το κατάλληλο νομικό μέσο για τη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων, καθότι θα επιτρέπει την ομοίωση επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων κατά την ενσωμάτωσή της στις εθνικές νομοθεσίες. Η ΕΟΚΕ καλεί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να υποστηρίξουν με τη σειρά τους την πρόταση οδηγίας.

4.2 Η ΕΟΚΕ θεωρεί πως, μέσω της προστασίας των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ελεύθερη κυκλοφορία των Ευρωπαίων εργαζομένων και χάρη στην κατοχύρωση της ίσης μεταχείρισης, θα διευκολυνθεί η κινητικότητα και θα ενισχυθεί η ενιαία αγορά. Οι επιχειρήσεις και οι εργαζόμενοι της ΕΕ θα διαθέτουν νέες ευκαιρίες να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας.

4.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει, εξάλλου, ότι η ίση και μη διακριτική μεταχείριση θα διευκολύνει την ενσωμάτωση των διακινούμενων εργαζομένων και των οικογενειών τους.

4.4 Στη συνεδρίαση της συμβουλευτικής επιτροπής σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων ⁽⁷⁾, τόσο οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικαλιστικών Οργανώσεων όσο και της BUSINESSEUROPE τάχθηκαν υπέρ της πρότασης οδηγίας. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις κοινές προσπάθειες των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων για τη στήριξη της δίκαιης κινητικότητας και της οικονομικής μετανάστευσης στην ΕΕ ⁽⁸⁾.

4.5 Επίσης, η τεχνική επιτροπή ⁽⁹⁾ για την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων θα πρέπει να υιοθετήσει νέες κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της εργασιακής κινητικότητας.

4.6 Για να μειωθούν περαιτέρω τα υφιστάμενα εμπόδια στην κινητικότητα, θα πρέπει να ληφθούν πρόσθετα μέτρα, τα οποία θα αποσκοπούν στην παροχή εύκολα κατανοητών πληροφοριών στους διακινούμενους εργαζομένους σχετικά με την εργατική και την κοινωνική νομοθεσία στην εθνική τους γλώσσα. Επιπλέον, θα πρέπει να θεσπιστεί για τους εργαζομένους αυτοτελές δικαίωμα σε παροχή συμβουλών. Οι αντίστοιχοι συμβουλευτικοί φορείς θα πρέπει να συνεργάζονται στενά με τους κοινωνικούς εταίρους και το δίκτυο EURES και να εξασφαλίζουν ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι θα είναι ήδη ενημερωμένοι από τις χώρες καταγωγής τους σχετικά με τις κοινωνικές και τις νομικές συνθήκες που υπάρχουν στις χώρες προορισμού.

4.7 Η οδηγία, εφόσον μεταφερθεί ορθά στις εθνικές νομοθεσίες, θα υποχρεώνει τις δημόσιες αρχές να εγγυώνται τη συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία. Επίσης, θα διευκολύνει τη δραστηριότητα των εργοδοτών και των νομικών συμβούλων που μέχρι στιγμής αγνοούν την ενωσιακή

νομοθεσία. Ομοίως, οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους θα έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση στην ενημέρωση και στην προστασία των δικαιωμάτων τους.

4.8 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τους τέσσερις στόχους που καθορίζει η Επιτροπή:

— περιορισμός των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας σε βάρος των διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ·

— γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ στα χαρτιά και της άσκησης τους στην πράξη, χάρη στην ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας·

— μείωση των επιπτώσεων των αθέμιτων πρακτικών σε βάρος των διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ·

— ενδυνάμωση των διακινούμενων εργαζομένων της ΕΕ προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα δικαιώματά τους γίνονται σεβαστά.

4.9 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί πλήρως με το αντικείμενο της οδηγίας (άρθρο 1), ήτοι τη διευκόλυνση της ομοίωσης εφαρμογής και επιβολής στην πράξη των δικαιωμάτων που απορρέουν από το άρθρο 45 της ΣΛΕΕ και τα άρθρα 1 έως και 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011, καθώς και με το πεδίο εφαρμογής της (άρθρο 2), που διαλαμβάνει τις πτυχές του κανονισμού αναφορικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων.

4.10 Η ΕΟΚΕ θεωρεί πως ο κανονισμός και η οδηγία προστατεύουν τα δικαιώματα των μεθοριακών εργαζομένων, οι οποίοι αποτελούν επίσης Ευρωπαίους εργαζομένους που κάνουν χρήση του δικαιώματος στην ελεύθερη κυκλοφορία.

4.11 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει επίσης την ενσωμάτωση της κατοχύρωσης του δικαιώματος στην ίση μεταχείριση, των μέσων προσφυγής και των προθεσμιών στα διοικητικά και δικαστικά συστήματα και διαδικασίες των κρατών μελών (άρθρο 3). Ωστόσο, συνιστά στα κράτη μέλη τη μείωση των τελών των διοικητικών και δικαστικών διαδικασιών, προκειμένου να καταστούν προσιτές στους εργαζομένους και τις οικογένειές τους.

4.12 Η ΕΟΚΕ κρίνει επίσης κατάλληλο το κείμενο του άρθρου 4, που αναφέρει τα εξής: «Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι ενώσεις, οι οργανώσεις ή άλλα νομικά πρόσωπα, τα οποία, σύμφωνα με τα κριτήρια που θεσπίζει η εθνική νομοθεσία, έχουν έννομο συμφέρον να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, μπορούν να συμμετέχουν, είτε για λογαριασμό ή προς υποστήριξη του εργαζομένου και των μελών της οικογένειάς του, με τη συναίνεσή του, σε οποιαδήποτε δικαστική και/ή διοικητική διαδικασία η οποία προβλέπεται για την εκτέλεση των δικαιωμάτων, με βάση το άρθρο 45 της Συνθήκης και τα άρθρα 1 έως 10 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011», με την επιφύλαξη των εθνικών δικονομικών κανόνων που αφορούν την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση ενώπιον των δικαστηρίων. Σε αυτό το πλαίσιο είναι σημαντικός ο ρόλος που προβλέπουν οι εθνικές νομοθεσίες για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και ο οποίος πρέπει να ληφθεί υπόψη από την οδηγία.

⁽⁷⁾ Συνεδρίαση της 30ής Οκτωβρίου 2012

⁽⁸⁾ Κοινό πρόγραμμα των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων (2012-2014): Κινητικότητα, οικονομική μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών εργαζομένων στην αγορά εργασίας.

⁽⁹⁾ Προβλέπεται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 492/2011.

4.13 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει το άρθρο 5, που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν δομές και φορείς για την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί πως αυτά τα καθήκοντα θα μπορούν να ανατεθούν, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας, είτε σε νεοοργανισμούς σχετικές δομές είτε σε υφιστάμενους εθνικούς οργανισμούς με συναφείς στόχους ως προς την ίση μεταχείριση και την καταπολέμηση των διακρίσεων. Οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να συμμετάσχουν υποχρεωτικά σε αυτήν την απόφαση, στο πλαίσιο του εκάστοτε εθνικού συστήματος. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, οι δομές και οι οργανισμοί θα πρέπει να ενσωματώνουν ρητά στις αρμοδιότητές τους τη νέα αυτή αποστολή, ενώ θα πρέπει να τους χορηγηθούν ικανοί άνθρωποι και οικονομικοί πόροι για την άσκηση των νέων καθηκόντων. Η ΕΟΚΕ προτείνει αυτοί οι φορείς και οι οργανισμοί να είναι πλήρως ανεξάρτητοι από τις κυβερνήσεις. Επίσης, οι κοινωνικοί εταίροι σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο πρέπει να συμμετέχουν επαρκώς στους οργανισμούς αυτούς, στο πλαίσιο των εθνικών συστημάτων.

4.14 Η οδηγία δεν αναφέρεται στον ρόλο της επιθεώρησης εργασίας και των διευθύνσεων εργασίας που, στο πλαίσιο της μεταφοράς της οδηγίας, πρέπει να μεριμνήσουν για την πλήρωση των κανόνων περί ίσης μεταχείρισης στις συμβάσεις εργασίας, στις συλλογικές συμβάσεις και στα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Η ΕΟΚΕ συνιστά η οδηγία να συμπεριλάβει αυτό το ζήτημα.

4.15 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις τέσσερις αρμοδιότητες που πρέπει να διαθέτουν αυτοί οι οργανισμοί (άρθρο 5 παράγραφος 2), ήτοι την νομική ή άλλη συνδρομή, τη διεξαγωγή ερευνών, τη δημοσίευση εκθέσεων και τη δημοσίευση πληροφοριών.

4.15.1 Το σύστημα των «υπηρεσιών μιας στάσης» μπορεί να αποδειχθεί πολύ σημαντικό για τη διευκόλυνση της ενημέρωσης και της καθοδήγησης των μεταναστών εργαζομένων όσον αφορά τη διαβίωση και την εργασία σε κάθε κράτος μέλος. Οι κοινωνικοί εταίροι πρέπει να συμμετάσχουν ενεργά σε αυτή τη διαδικασία και να συνεργάζονται με τα υφιστάμενα κέντρα ενημέρωσης και υποστήριξης σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και με τους οργανισμούς επαγγελματικής επιμόρφωσης. Πρέπει να διατηρηθεί και να στηριχθεί ο ζωτικός ρόλος της πύλης EURES, η

οποία αποτελεί σημαντικό εργαλείο της ΕΕ προκειμένου τόσο για την κινητικότητα των εργαζομένων όσο και για την καλύτερη αντιστοιχία μεταξύ δεξιοτήτων και αναγκών της αγοράς εργασίας. Και σε αυτή την περίπτωση πρέπει να βελτιωθεί και να αυξηθεί η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

4.16 Η ΕΟΚΕ φρονεί πως ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ των εταίρων της αγοράς εργασίας, ο τριμερής διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης, των συνδικαλιστικών ενώσεων και των εργοδοτικών οργανώσεων και ο διάλογος με την κοινωνία των πολιτών⁽¹⁰⁾ αποτελούν σημαντικά εργαλεία των δημόσιων πολιτικών και είναι επωφελείς για τους πολίτες. Γι' αυτούς τους λόγους επιδοκιμάζει το άρθρο 6 σχετικά με τον κοινωνικό διάλογο στο πλαίσιο της κάθε εθνικής έννομης τάξης.

4.17 Η διάδοση πληροφοριών στα κράτη μέλη (άρθρο 7) είναι πολύ σημαντική για την άρτια ανάπτυξη της μετανάστευσης των εργαζομένων της ΕΕ. Η πρόσβαση των εργαζομένων και των εργοδοτών στην ενημέρωση είναι ζήτημα ζωτικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Η κατάλληλη και προσιτή ενημέρωση μπορεί να περιορίσει τις καταχρήσεις των εργοδοτών και την παθητική αποδοχή των διακρίσεων από τους εργαζομένους.

4.18 Η ΕΟΚΕ καλεί τους μετανάστες εργαζομένους και τις οικογένειές τους να χρησιμοποιήσουν τα υφιστάμενα συστήματα πληροφόρησης, όπως το Your Europe και το EURES.

4.19 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι εξετάζουν το ζήτημα της εσωτερικής κινητικότητας στην ΕΕ και της οικονομικής μετανάστευσης από τρίτες χώρες στο τρέχον κοινό πρόγραμμα εργασιών για την περίοδο 2012-2014 και προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δρομολογήσει νέα προγράμματα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων και τη BUSINESS EUROPE για τη βελτίωση της ενημέρωσης των συνδικαλιστικών και των εργοδοτικών οργανώσεων σε εθνικό επίπεδο, τη διευκόλυνση της επί ίσοις όροις ελεύθερης κυκλοφορίας των Ευρωπαίων εργαζομένων και των οικογενειών τους και την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE

⁽¹⁰⁾ EE C 181, 21.6.2012, σ. 137–142